



Elinkeino-, liikenne- ja  
ympäristökeskus



**Yhteistyötä  
Pirkanmaan hyväksi**



## Sisällys

### Kestävä hyvinvointi

Vahva alueellinen kilpailukyky ja tasapainoinen väestörakenne  
Laadukas rakennettu ympäristö ja toimivat liikennejärjestelmät  
Toimiva kaupunkiseutu ja elinvoimainen maaseutu  
Monimuotoinen puhdas luonto  
Ilmastomuutoksen huomioiminen

### Elinkeinoelämän toimintaedellytykset

Osaava työvoima ja elinikäinen oppiminen  
Innovaatiokeskittymien vahvistuminen ja uudistuminen

### Kansalaisten hyvinvointi

Puhdas ja turvallinen elinympäristö  
Kulttuuri- ja liikuntatarjonta  
Laadukkaat työpaikat  
Yhdenvertaisuus ja maahanmuuttajien kotoutuminen



### Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimintaympäristö

- Yritysten kokonaismäärä noin 30 000 kpl  
Maatilojen määrä noin 4 700 kpl
- Työttömyysaste 11,9 % (joulukuu 2010)  
Työttömiä työnhakijoita 28 240 (joulukuu 2010)
- Maanteiden määrä 5000 km (6,4 % koko maan maanteistä)  
Liikennesuorite noin 3150 miljoonaa ajokilometriä vuodessa  
(9 % koko maan liikennesuoritteesta)
- Pirkanmaan maapinta-ala 12 447 km<sup>2</sup>  
Asukkaita noin 39 henkeä maapinta-alan neliökilometriä kohden
- Vesistöjen pinta-ala 2 022 km<sup>2</sup> eli noin 14 % kokonaispinta-alasta
- Loma-asuntojen määrä noin 45 000
- Suojelualueita Pirkanmaalla noin 28 700 hehtaaria eli noin 2 % pinta-alasta
- Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjiä 11
- Korkeakouluja 4



Pirkanmaan ELY-keskuksen kautta kanavoitut määrärahat vuonna 2010 (milj. euroa)

Työllisyys, koulutus ja osaaminen	69
Yrityskehitys ja -rahoitus	15
Tekesin tutkimus- ja tuotekehitysrahoitus	100 (Tekesin valtakunnallisesta rahoituksesta)
Maaseutu ja energia	42 (lisäksi tilatuet 115 milj. euroa Maaseutuvirastosta)
Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi	1
Maahanmuutto ja kotoutus	8
Tienpito ja liikennepalvelut	50
Ympäristö ja luonnonvarat	6

Pirkanmaan ELY-keskuksessa työskentelee 339 henkilöä.

# Kestävä hyvinvointi

## Vahva alueellinen kilpailukyky ja tasapainoinen väestörakenne

Pirkanmaan väestö on viime vuosina kasvanut noin neljän tuhannen hengen vuosivauhdilla. Väestön, työpaikkojen ja talouden kasvu keskittyy Tampereen kaupunkiseudulle samalla kun maakunnan reuna-alueiden väestö, palvelut ja työpaikat vähenevät. Kaupunkiseudun palveluja ja yhdyskuntarakennetta tulisi kyetä kehittämään kasvun vaatimalla tavalla. Samanaikaisesti haja-asutusalueilla pitää turvata peruspalvelut, kuten toimivat liikenneyhteydet, koulut, terveydenhoito ja valtion paikallispalvelut.

Rakennemuutosta läpikäyvä Pirkanmaa kärsii edelleen työttömyydestä. Maakunnan eri osissa pyritään lyhentämään työttömyysjaksoja, vähentämään syrjäytymistä ja tukemaan siirtymistä avoimeen työelämään mm. EU-osarahoitteisilla välityömarkkinoiden kehittämistoimilla. Työelämän ja koulutuksen yhteensopivuutta pyritään parantamaan mm. suuntaamalla koulutusta aloille, jotka kärsivät osaavan työvoiman puutteesta.

Pirkanmaan kilpailukyvyn parantamiseksi ELY-keskus tekee yhteistyössä Pirkanmaan liiton kanssa alueellista ennakointityötä, jonka ajankohtaisia kehittämistoimenpiteitä ovat mm. yritysten työvoima-, osaamis- ja kehittämistarpeiden kartoitus sekä korkeakoulutettujen työelämävalmiuksien parantaminen. Pirkanmaan Kauppa 2020 -yhteistyöryhmä luotaa alueen tulevaisuutta maankäytön, yhdyskuntarakenteen kehittymisen, kaupan palvelujen kehittymisen, alan työllistävyyden ja logistiikan näkökulmista.

## Laadukas rakennettu ympäristö ja toimivat liikennejärjestelmät

Asukkaiden arkipäivässä laadukas rakennettu ympäristö edellyttää toimivia liikenne- ja ratkaisuja, vesi- ja energiahuoltoa sekä turvallista ja terveellistä asuinympäristöä.

Pirkanmaa sijaitsee valtakunnallisesti tärkeiden pääväylien solmupisteessä. Niiden toimivuuden turvaaminen on väylänpidon tärkeimpiä tehtäviä. Valtiosa ELY-keskuksen käytössä olevista väylänpidon resursseista kuluu tiestön kunnossapitoon. Tienpidon painopistealueita ovat saavutettavuuden ja päivittäisen liikennöitävyyden turvaaminen, turvallisuuden parantaminen sekä liikkumisen ennakoitavuuden ja sujuvuuden parantaminen. Lisäksi ELY-keskus osallistuu aktiivisesti liikennejärjestelmän kehittämiseen kokonaisuutena. Osana yhdyskuntarakenteen suunnittelua tuemme jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumista samalla kun huolehdimme joukkoliikenteen hyvistä toimintaedellytyksistä.

Tampereen kaupunkiseudulla alueen nopea kasvuvauhti edellyttää saavutettavuutta ja liikenteen sujuvuutta parantavien uusien investointien toteuttamista. Pirkanmaan ELY-keskus suunnittelee etenkin valtatie 12:sta Tampereen Rantaväylän ja valtatie 9:n Tampere–Orivesi-yhteysvälin liikennöitävyyden parantamista. Kärkihankkeisiin kuuluu myös valtatie 3 Tampere–Vaasa-yhteysvälin kehittäminen. Samanaikaisesti on varmistettava vähäliikenteisten



**Pirkanmaan vahvuuksia ovat monipuolinen yritystoiminta, osaaminen, innovaatio- ja kehittäjätoimijoiden verkko, koulutus, kulttuuri ja elinympäristö. Ne eivät toimi ilman jatkuvaa kehittämistä ja huolenpitoa. ELY-keskuksen perustoiminnalla ja erilaisilla tuilla pyritään vaikuttamaan alueen kilpailukyvyn myönteiseen ja monipuoliseen kehittymiseen.**

teiden peruspalvelutaso ja liikkumismahdollisuudet priorisoimalla tieverkon eri osat ja niillä tarjottava palvelutaso.

Eräs keskeisistä työkaluista yhdyskuntarakenteen ja liikenteen yhteensovittamisessa on liikennejärjestelmäsuunnittelu. Pirkanmaan ELY-keskus on mukana parhaillaan laadittavassa Pirkanmaan maakuntatasoisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisessa.

ELY-keskus huolehtii omalta osaltaan maankäytön ohjauksella siitä, että liikenteen ja tuotantolaitosten aiheuttamat haitat otetaan suunnittelussa huomioon ja haittoja pyritään lieventämään jo rakennetuilla alueilla. ELY-keskus osallistuu ohjaavana tahona kuntakaavoitukseen, jonka kautta määräytyvät uudisrakentamisen lähtökohdat. Tiedotamme kuntia ja rakennusalan muita toimijoita uudistuvista rakennusmääräyksistä sekä edistämme niiden yhtenäistä soveltamista kunnissa.



*Turvaamme pääväylien toimivuutta, tuemme jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikkumista sekä huolehdimme joukkoliikenteen hyvistä toimintaedellytyksistä.*

# Kestävä hyvinvointi

## Toimiva kaupunkiseutu ja elinvoimainen maaseutu

Yhdyskuntasuunnittelun keskeisimpänä tavoitteena on elämänpiiri, jossa tärkeimmät palvelut ovat saavutettavissa kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä. Parhaiten tähän päästään sijoittamalla uusi asutus joukkoliikenteen äärelle ja arkipäivän palvelut asutuksen yhteyteen tai kuntakeskuksiin, jotka ovat hyvin saavutettavissa kaikin liikennemuodoin.

Maaseutu on olennainen osa pirkanmaalaista asutusta ja kulttuuria. Tavoitteena on, että maaseutu on houkutteleva asuinympäristö, joka tarjoaa työtä ja elämisen mahdollisuuksia. Keskuksissa asuvat etsivät maaseudulta virkistys- ja liikuntamahdollisuuksia tai rauhaa ja hiljaisuutta.

## Monimuotoinen puhdas luonto

Luonnon monimuotoisuuden säilyminen edellyttää ekologisesti toimivaa luonnonsuojelualueverkostoa. Suojelualueverkosto perustuu pääosin valtakunnallisten suojeluohjelmien ja Natura 2000 -verkoston aluevarauksiin.

Suojelualueverkoston kehittämisen painopiste on tällä hetkellä METSO-toimintaohjelmassa, jonka avulla yksityiset metsänomistajat voivat suojella metsänsä monimuotoisuutta. Ohjelman tavoitteiden edistämiseksi Pirkanmaan ELY-keskus on perustanut alueellisen yhteistyöryhmän ja tärkeimpien sidosryhmien kanssa on tehty yhteistyösopimukset.

Suojelualueverkosto ei kuitenkaan riitä turvaamaan kaikkien uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Pirkanmaan ELY-keskus aloittaa vuoden 2011 aikana Pirkanmaalla esiintyvien valtakunnallisesti uhanalaisten lajien suojelun priorisointiin liittyvän työn yhdessä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Samaan aikaan

ELY-keskus toimii laajassa yhteistyössä mm. maanomistajien ja luontojärjestöjen kanssa tärkeimpien kohteiden hoitotöiden järjestämiseksi sekä ohjaa maankäyttöä siten, että elinympäristöjen säilyminen olisi mahdollista.

Pirkanmaan suojelualueverkosto on monipuolinen, sillä Pirkanmaa sijoittuu kolmen eri metsäkasvillisuusvyöhykkeen kohtauspaikkaan. Pirkanmaalla on kyetty toteuttamaan valtioneuvoston hyväksymät suojeluohjelmat sovitun aikataulun mukaisesti.

## Ilmastonmuutoksen huomioiminen

Ilmastonmuutos on maailmanlaajuinen ilmiö, joka johtuu ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuksien kohoamisesta. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä on tehty ja tehdään uusia sopimuksia, joihin Suomikin on sitoutunut ja jotka siten koskevat myös pirkanmaalaisia toimijoita. Pirkanmaan päästövähennykset eivät olennaisesti muuta ilmastonmuutoskehitystä maakunnassa, mutta ovat tärkeä osa Suomen ilmastovelvoitteiden täyttämistä.

Pirkanmaan ELY-keskus pyrkii hillitsemään ilmastonmuutosta mm. maankäytön ohjauksella, liikennejärjestelmien suunnittelulla, yritystukien kohdentamisella ja muilla rahoitusinstrumenteilla. Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumisessa keskeisessä asemassa ovat mm. muutokset vesitilanteessa ja vesistöjen rehevöitymisessä. Säännöstelyjen kehittämisessä otetaan huomioon ennustetut sadannan ja virtaamien muutokset. Vesienhoidon suunnittelussa joudutaan tarkastelemaan erityisesti talvi- ja kevätkaudella lisääntyvän valunnan aiheuttamaa hajakuormituksen kasvua sekä humuksen huuhtoutumisen lisääntymistä, jotka saattavat vaikeuttaa vesienhoidon tavoitteeksi asetettua kaikkien vesien hyvän ekologisen ja kemiallisen tilan toteutumista.



*Pirkanmaalla esiintyy erittäin uhanalaista tummaverkkoperhosta ja vaarantunutta palosirkkaa. Uhanalaisiksi luokiteltuihin kasveihin kuuluu mm. maariankämme.*

# Elinkeinoelämän toimintaedellytykset

## Osaava työvoima ja elinikäinen oppiminen

Osaamisvetoinen aluekehitys ei ole korvautumassa muilla tavoilla. Alueen väestön sekä yritysten osaamisen ja kasvun tukeminen sekä työttömien työnhakijoiden nopea uudelleentyöllistyminen ammattitaitoa uudistamalla ovat keskeisimmät tavoitteet osaamisen kehittämisessä Pirkanmaalla. Koulutus- ja tutkimuslaitosten kilpailukyky ja rahoitus ovat niinkään välttämättömiä turvata.

Tavoitteena on yritysten liiketoiminnan ja henkilöstön osaamisen pitkäjänteinen kehittäminen painottaen erityisesti kansainvälistymistä ja kasvua. ELY-keskus jatkaa osaamisen kehittämispalvelujen yhtenäistämistä ja kokonaisvaltaisten palvelupolkujen luomista. Palveluihin kuuluu mm. räätälöityjä yrittäjyyskoulutusohjelmia sekä neuvonta- ja rahoituspalveluja. Erityisenä kohderyhmänä ovat korkeaa teknologiaa tuotteissaan ja palveluissaan soveltavat yritykset.

Henkilöstön osaamisen kehittämisen painopiste on yritysten muodostamissa verkostoissa. Toiminta painottuu Pirkanmaalle tärkeän teknologiateollisuuden, erityisesti kone- ja metalliteollisuuden toimialoille, IT-sektorille sekä voimakkaassa kasvussa olevalle palvelusektorille. Tavoitteena on saada mikroyritykset mukaan verkostoihin ja tarjota mikroyritysten tarpeisiin sopivia palveluja sekä käynnistää uusia yritysverkostohankkeita vuonna 2011.

ELY-keskuksen vastuulla on myös tukea oppilaitosrakenuskannan ylläpitoa ja kehittämistä (peruskoulut, lukiot, vapaa sivistystyö).

## Innovaatiokeskittymien vahvistuminen ja uudistuminen

Pirkanmaan ELY-keskus vahvistaa toiminnallaan pirkanmaalaisia innovaatiotoiminnan keskittymiä. Tekes-rahoituksen kautta rahoitetaan julkisen tutkimuksen tutkimushankkeita yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Pirkanmaan ELY-keskuksen ja Tekesin ohjelmat sekä rahoitetut alustahankkeet luovat kasvualustaa innovaatiotoiminnan tuloksellisuudelle ja uusiutumiselle. ELY-keskus auttaa myös yksittäisiä yrityksiä kysyntälähtöisen innovaatiotoiminnan eri vaiheissa – sekä yritysten sisäisen kehittymisen saralla että rahoittamalla yksittäisiä tuotekehitys- ja kansainvälistymishankkeita.

## Uusiutuvan energian käytön kehittäminen

Energiatuella vaikutetaan uusiutuvien energialähteiden käytön lisääntymiseen, energiankäytön tehostamiseen, uuden energiateknologian käyttöönoton edistämiseen sekä energian tuotannon ja käytön ympäristöhaittojen vähentämiseen. Energiatukea voidaan myöntää uusiutuvien energialähteiden käyttöön ja tuotantoon kohdistuviin investointeihin.



**Tavoitteenamme on turvata elinkelpoisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen ja samalla huolehtia siitä, että uutta työvoimaa tarvitsevat toimialat saavat osaajia. Tulokas innovaatiotoiminta on alueen elinkeinoelämän kilpailukykyyn ja uusiutumisen kannalta ratkaisevaa.**



*Tuemme yritysten osaamista ja kasvua sekä työttömien työnhakijoiden nopeaa uudelleentyöllistymistä.*

# Kansalaisten hyvinvointi

## Puhdas ja turvallinen elinympäristö

Pirkanmaan ELY-keskuksen toiminnan tavoitteena on sekä ihmisten että luonnonympäristön säilyminen terveellisenä ja turvallisenä. Tavoitteeseen pyritään muun muassa sidosryhmien kanssa yhteistyössä tehtävällä ympäristösuunnittelulla.

ELY-keskus on valmistelemassa Pirkanmaan liiton kanssa ympäristöohjelmaa joka ulottuu vuoteen 2016. Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma valmistui vuoden 2009 lopussa. Suunnitelman tavoitteena on jokien, järvien, rannikkovesien ja pohjavesien vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä.

ELY-keskus edistää osaltaan vesivarojen kestävästä käytöstä ja jätevesien käsittelyn tehostamista koskevia hankkeita. Vuonna 2011 valtion vesihuoltotöinä toteutetaan Virrat–Killinkoski, Parkano–Kihniö ja Juupajoki–Orivesi-vesihuoltohankkeet.

Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelma vuoteen 2020 valmistui vuoden 2010 alussa. ELY-keskuksen yhtenä kehittämishankkeena jätesuunnitelman toteuttamiseksi on biojätteen vähentäminen kauppa- ja ravintola-alalla.

Pirkanmaan ELY-keskus toteuttaa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran valtuuttamana elintarvikeketjun valvontaa toimialueellaan.

## Kulttuuri- ja liikuntatarjonta

ELY-keskuksen toiminnan lähivuosien yhtenä painopisteenä on luovan talouden vahvistaminen osana alueellista kehittämistä, osaamista ja kilpailukykyä. Tarkoitus on myös edistää taide- ja kulttuuripalveluiden uusia muotoja sekä kulttuurin toimijoiden ja muiden aluekehittäjien yhteistyötä. Pirkanmaan vastuulla on valtakunnallinen liikuntapaikkarakentamisen tutkimus- ja kehittämistehtävä.

## Laadukkaat työpaikat ja työllistyminen

Pirkanmaan ELY-keskuksessa korostetaan toimenpiteiden työnantajäläheisyyttä, vahvaa työnvälitystä ja toimijakentän tiiviimpää yhteistyötä sekä selkeämpää roolijakoa.

Työllisyysstrategian toimenpiteitä toteutetaan vuosina 2011–2012. Pirkanmaalla on mallinnettu ja kokeiltu hyvin tuloksin uudenlaisia koulutusratkaisuja nuorille, esim. mestari–kisällikoulutukset yhdessä koulutusorganisaatioiden ja yritysten kanssa. Tiivistämme työnhakuprosessia kehittämällä uudenlaisia ryhmämuotoisia palveluja ja tehostamalla asiakkaiden henkilökohtaista palvelua.

Yritystyöskentelyssä tuetaan uuden, osaavan työvoiman rekrytointia erilaisin työvoimakoulutuspalveluin sekä tehokkaan työnvälityksen avulla. TE-toimistoja ohjataan suuntaamaan henkilöstövoimavarojaan nuorisotyöttömyyden hoitoon (Sanssi-kortti, CV-netti ja sähköiset palvelut). Toiminnassa hyödynnetään myös välityömarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

## Yhdenvertaisuus ja maahanmuuttajien kotoutuminen

Pirkanmaan ELY-keskuksen maahanmuuttoon liittyvät painopisteet vuodelle 2011 ovat yhteistyön kehittämisen laajapohjaisesti elinkeinoelämän, TE-toimistojen, kuntien ja oppilaitosten kesken maahanmuuttajien työllistymisen ja pakolaisten kuntaan sijoittumisen edistämiseksi ja kotouttamisen mahdollistamiseksi. Käynnissä olevilla Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamilla hankkeilla mallinnetaan mm. maahanmuuttajien ensiohjausta ESR-ALMA-hankkeen kanssa. TE-toimiston palvelukykyä kehitetään mm. Työvoiman maahanmuutto -hankkeella ja TE-toimistojen palveluiden kehittämishankkeella.



**Puhdas ympäristö, monimuotoinen kulttuuri- ja liikuntatarjonta, laadukkaat työpaikat ja yhdenvertaiset mahdollisuudet luovat kokonaisvaltaista perustaa pirkanmaalaisten hyvinvoinnille.**



*Tavoitteenamme on toimiva kaupunki-  
seutu ja elinvoimainen maaseutu, joka  
tarjoaa myös virkistystä keskuksissa  
asuille.*

## Yhteystiedot - Pirkanmaa

**ELY-keskus** on avoinna arkisin klo 8.00–16.15  
**Puhelinvaihte:** 020 63 60050  
**Postiosoite:** PL 297, 33101 Tampere  
[www.ely-keskus.fi/pirkanmaa](http://www.ely-keskus.fi/pirkanmaa)



### Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri

Pellavatehtaankatu 25, Tampere  
(16.3.2011 alkaen)

Seudulliset palvelupisteet:  
[www.ely-keskus.fi/pirkanmaa](http://www.ely-keskus.fi/pirkanmaa)

### Valtakunnalliset palvelupuhelimet

**Yritys-Suomi-puhelinpalvelu**  
alkaville yrittäjille 010 19 4680

#### Työlinja-puhelinpalvelu

- Neuvontaa henkilöstön rekrytointiin, kehittämiseen ja työyhteisön muutostilanteisiin liittyvissä asioissa
- Tietoa työ- ja elinkeinotoimiston palveluista

#### Yritys-, yhteisö- ja työnantaja -asiakkaat

- Avoimen työpaikan ilmoittaminen
  - Tietoa työ- ja elinkeinotoimiston palveluista
  - Sähköisten palvelujen opastus
  - Työntekijän oleskelulupaneuvonta
- 010 19 4907

sähköposti: [tyolinja@te-toimisto.fi](mailto:tyolinja@te-toimisto.fi)  
ma–pe klo 8–18

#### Koulutusneuvonta

010 19 4901  
sähköposti: [koulutusneuvonta@te-toimisto.fi](mailto:koulutusneuvonta@te-toimisto.fi)  
ma–pe klo 9–17

- Tietoa koulutusmahdollisuuksista

#### Muutosturvaneuvonta

010 19 4910  
sähköposti: [tyolinja@te-toimisto.fi](mailto:tyolinja@te-toimisto.fi)  
ma–pe klo 9–17

- Opastus muutosturvaan liittyvissä kysymyksissä
- Työ- ja elinkeinotoimiston palvelut muutosturva- ja irtisanomistilanteissa

#### Työttömyysturvaneuvonta

010 19 4911, ma–pe klo 9–17

- Tietoa työttömyysturvasta



### Liikenne ja infrastruktuuri

Yliopistonkatu 38 (Attila), Tampere

#### Liikenteen asiakaspalvelu

0206 90300 asiakaspalvelu (ma–pe klo 9–16)  
neuvonta ja palautteet

0206 90301 kundservice (mā–fre kl. 9–16)

0206 90303 neuvonta yksityisteiden  
valtionavustuksista (ma–pe klo 9–16)

0200 2100 tienkäyttäjänlinja, ilmoitukset tiestön  
kunnosta ja liikenteen ongelmista (24h/vrk)



### Ympäristö ja luonnonvarat

Yliopistonkatu 38 (Attila), Tampere